

Register.

- A. 3. En, som blev villad och fick se ett skogsrå.
4. Skogsrå.
5. Näcken.
6. Tomtar.
7. Offer åt tomten.
8. När hästarna vägrade att gå fram.
9. Otyg vid Nottebäcks kyrka.
- C. 10. När hästarna blevo skrända.
11. När kreaturen blevo förgjorda.
12. Kärningen, som ropade efter sanket.
- J. 13. Det nyfödda barnet.
14. Skervan.
15. Vårtor.
16. En död, som gick igen.
17. Självspillings begravning.
- N. 18. Majeld.
19. Midsommar-än likfärd.-

2233

2233

2

Sm. Östra härad.   Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Johan Karlsson.

Karlsson, Johan, f. d. torpare, Applaholm, Alsheda, född
Sunnerskog, Alsheda, 1857.

Tjänade i unga år som dräng. Var sedan i 33 år torpare un-
der Alsheda prästgård och bebodde torpet Storehaga. Änkling. Har
fuxna barn.

Ganska språksam. Ger intryck av att vara något egenkär
och slöytsam. Han talar stilla och tämligen försiktigt, men hans
framställning förefaller att vara något färgad, överdriven.

2277 2233

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3

Sm. Östra härad.

Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken.

Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

En som blev villad och fick se ett skogsrå. (Sägen.)

Nils Peter i Beckaryd blev en gång villad i Ännagårds hage.

Det var på ljusa dagen, en mellanmarknadsdag.

Han fick gå fyra fem timmar i skogen, mellan en kolmila och

en stätta.

När han länge hade gått, svor han till. Då kom det ett frun-
timmer, som var ihålig i ryggen.

1800-talet.

4.0

2233 2233

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

Skogsrå. (Sägen.)

En kolare, som hette Johannes och bodde i närheten av Holsby
Brunn, hade talat om, att en gång, när han var ute och kolade, kom
ett fruntimmer in till honom i kolhyttan en natt.

Då nappade han en eldbrand och så en skopa vatten och gav sig
efter henne.

Johannes var en suparegubbe. Han var visst från Kronobergs län.

A.f.

2233 2233

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

35

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

Näcken.

När de voro ute och körde resor - Karl Johan i Vena och

Alfred i Bus voro med - stannade de vid Kungsbro och skulle höra

näcken.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Karl Åstrand hade talat om, att han titt som ofta såg den

där lille gubben i Ännagård äng.

- - - -

Det var dansyste i Vassdalen. Så hade de inget vatten inne.

Då skulle de gå efter vatten i Spinkakälla. De var fyra fem stycken.

Det var på natten.

Då när de kom nerom Vassdalabrinken, kom det två små, som

kom och gick över vägen. De hade höga hattar.

A. j.
Sm. Östra härad.

2233 2233
Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vetlanda socken.

Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

Offer åt tomten. (Sägen.)

Det var en mjölnare i Föreda, Vetlanda socken, som till
tomasmässonatten brukade lägga ut en tioöring eller tjugofemöring
på fotvarvet i hjulhuset i kvarnen.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

När hästarna vägrade att gå fram. (Sägen.)

En gång när meddelaren tjänade som dräng och skulle fara åt
Målilla, så råkade han ut för något konstigt.

När han kom till Lundal, nere vid Tälläng - där är en klint -
så gick det inte att få fram hästarna.

Då vände meddelaren om och for till Skirö vägskäl. Sen for han
vägen åt Lundal igen. Då gick hästarna fram.

Meddelaren hade kört där tjugtals gånger förut och aldrig haft
ont av någonting.

Sm. Uppvidinge härad.

Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Nottebäckes socken.

Meddelare Johan Karlsson, Applaholm,

Alsheda.

Otyg vid Nottebäckes kyrka. (Sägen.)

Det värsta meddelaren varit med om hände en gång, när han
var ung och var hemma hos sin far.

De voro tre skjutsar i sällskap och körde lass mellan
Alsheda och Växjö.

De kom då att fara förbi Nottebäckes kyrka vid 11- 12-tiden
på natten. De blev stående. Den första hästen gick inte ur fläcken.

Den, som körde gav hästen, ett piskrapp. När hästen tog i,
gick remmarna sönder. Men han hade reservremmar med sig, och när han
gjort det i ordning, började han svärja.

Då tog det åstad. Men då var det som om detta varit eld i
hela skjutsen. Sen fladdrade det över ringmuren, och det blev ljusst
över kyrkogården och inne i kyrkan.

Meddelaren och de båda andra karlarna for vidare och stan-
nade sedan över natten på ett ställe, som låg ett stycke från kyrkan.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

När hästarna blevo skända. (Sägen.)

De sade att de kunde skämma hästar.

En gång, när meddelaren och andra alshedabor, voro åt Oskars-
hamn, skrände de en häst för Alfred i Bus.

De mötte en hoper vid Bokara. Då var det en som gav Alfreds
häst ett rapp, och Alfred gav den andres häst ett rapp.

Då blevo båda hästarna skända.

Alfred, han kunde bota sin häst själv, men den andre stackarn,
han fick komma och be om hjälp.

Annmärkning.

Alfred i Bus var från Alsheda, alltså meddelarens
sockenbo.

Detta förhållande torde förklara, varför han framställdes
såsom klok och kunnig, då däremot den främmande karlen är föremål för
meddelarens nedlåtande medömkan.

2233 2233

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

11
5

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

När kreaturen blevo förgjörda. (Sägen.)

Meddelarens far mistade fem stora kreatur på en tid av omkring två år.

Sen kom det en finlandskäring på besök. Hon sade, att det var en som förgjort kreaturen.

Hon gick ned åt lagårn.

Hon började gräva och leta under tröskeln. Det var en påse som var nergrävd där. Det var en hop bråte i den påsen. Hon brände opp den inne i stugan. Elden for åt många håll.

Hon sade, vem det var som förgjort kreaturen. Den personen skulle de tacka för allt hans besvär, men de skulle inte säga, vilka besvär det var fråga om.

De gjorde så. Och sen mistade de inga kreatur.
Anmärkning.

Meddelaren tycktes tro på riktigheten av det ovan nämnda. Han gjorde ingen antydning om att han själv eller fadern hade misstänkt, att käringen ifråga lurat dem.

C. b.

2233 2233

LUNDS UNIVERSITETS

12

Sm. Östra härad.

Upptecknare Gottfrid Wagnér.

FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken.

Meddelare Johan Karlsson, Applsholm, Alsheda.

Käringen som ropade efter sanket. (Sägen.)

Det var en käring i Nyholm, Alsheda, som var ute och ropade:

"Så långt som detta rop höres, skall allt sanket vara mitt."

2233

2233

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

113

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applahölm, Alsheda.

Det nyfödda barnet. (Folksed.)

Om det i ett hem där det fanns en flicka, som var nyfödd,
kom in en pojke eller en vuxen mansperson, så tog de av denne mössan
och lade på den nyfödda flickan. Om det var en pojke som var nyfödd
och det i hemmet kom in en flicka eller en vuxen kvinna, så tog de av
hennes huvudkläde och lade på pojken.

Meddelaren hade i pojkkåren själv upplevat detta, då han en
gång kom in i ett hem.

2233

2233

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1/4

Sm. Östra härad. U pptecknare Gottfrid Wagnér.
Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

Skervan.

Det var en käring i Hässle, som skar ihjäl sig ute i en hage.

Där var sedan många och skavde opp blod. Sen när liket stod i hag-

stugan, så var de där med barn, som skulle ta i liket.

Omkring 1870.

2231 2233

15

Sm. Östra härad. Upptecklare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

-Vårtor.

Den som har vårtor, ska låta droppar, som hänger på en grind,

falla på vårtorna.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Alsheda.

En död som gick igen. (Sägen.)

En gumma, Sara Greta i Svensholm, hade berättat att när fanjunkare von S. var död, hade hon en kväll varit i Holsby på besök i häradshövdingens. När hon gick hem, kom von S. och gick efter henne och rökade som han brukade, när han levde.

Han följde efter henne, så länge hon var på landsvägen, men när hon gick inåt skogen, nedåt Bästemon, där hon bodde, såg hon honom inte mer.

Anmärkning.

Ovanstående är ett typiskt exempel på, hur många enkla människor utan att reflektera dra sina slutsatser. Då en karl kom på vägen och rökte, så som den döde i livstiden brukat göra och då den gående dessutom möjligen i något annat avseende - iakttagen med troligen svaga ögon och i kvällens mer eller mindre täta mörker - företedde någon likhet med den döde, så var berättaren viss om att det verkligen var denne.

2233 2299

177

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

Självspillings begravning.

Omkring år 1870 var det en käring i Hässle som skar ihjäl sig.

När hon skulle begravas, fördes liket över ringmuren. De fick

kanka över henne där, sen solen var nere.

N:o 6.

2233 2211.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1/8

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

Majeld.

Meddelaren hade endast en gång varit med vid en majeld.

Det var i Foglahall i Sunnerskog.

I meddelarens ungdom.

2233²²³

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

19

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Johan Karlsson. Applaholm, Alsheda.

Midsommar. - En likfärd. - (Sägen.)

När meddelaren var ung och tjänade i Appelhester, så gick han och ett par andra drängar - Anders Frisk och Kalle i byn - ut en midsommarnatt för att vaka tyst. De gick innan solen gick ner, och de voro alldeles tysta.

De satte sig i en äng.

Då kom en likfärd på vägen. Den kom från herrgården. Det var hio skjuts.

På hösten efteråt dog en hushållerska på herrgårn.

Omkring 1878.